

De balans van het nieuwe normaal

mr. M.A.J. Cremers¹

Ten tijde van het schrijven van dit voorwoord kleuren de straten oranje. De vlaggen hangen uit, stoepen zijn van witgekalkte namen voorzien ter reservering van de beste plekken voor de vrijmarkt en de horeca maakt zich op voor een feestelijke dag met dito omzet. Kortom, het is bijna Koningsdag.

Hoe anders was dat twee jaar geleden. Toen waren er alleen duiven op de dam in Amsterdam. Er heerste grote onzekerheid over Covid en de gevolgen daarvan. We gingen in een "intelligente lockdown". Ziekenhuizen openden Covid-afdelingen, scholen, winkels en kantoren gingen dicht en de meeste van ons werkten thuis en "teamsten" van 's morgens vroeg tot 's avonds laat. Afstand houden was het devies en het nieuwe normaal een feit.

De Tijdelijke Wet Covid-19 Justitie & Veiligheid ("Tijdelijke wet") is op 24 april 2020 ingevoerd en introduceerde verschillende voorzieningen en wettelijke aanpassingen om het wetgevingsproces, de rechtspraak en het openbaar bestuur tijdens de coronacrisis zo goed mogelijk te laten functioneren. Deze wet had oorspronkelijk een looptijd tot 1 september 2020 met de mogelijkheid om telkens met twee maanden verlengd te worden. De Tijdelijke wet is onlangs bij Koninklijk Besluit verlengd tot 1 juni 2022. Op grond van de Tijdelijke wet kunnen rechtspersonen ervoor kiezen om hun algemene leden/aandeelhoudersvergadering niet fysiek of hybride, maar digitaal te houden. Daarnaast is het bestuur bevoegd om - zonder dat de algemene vergadering daarover hoeft te besluiten, hetgeen voor Covid nog wel eens werd vergeten – de termijn voor het opstellen van de jaarrekening te verlengen (met uitzondering van beursvennootschappen) en hoeft de jaarvergadering niet binnen zes maanden na afloop van het boekjaar te worden gehouden.

Ook bij beursvennootschappen stonden de afgelopen twee jaarvergaderingen in het teken van Covid. We zagen vele vergadervarianten de revue passeren: van puur digitaal, tot hybride en fysieke vergadering met vaak de oproep aan leden en aandeelhouders om vooral niet naar de vergadering te komen, maar om een volmacht af te geven. Verder hielden vennootschappen met name in 2020 de hand op de knip en werd er in bepaalde gevallen minder dividend uitgekeerd, of werden eerder gedane dividendvoorstellen gewijzigd of ingetrokken. Immers, het waren (financieel) barre tijden. Vennootschappen werden bovendien opgeroepen om in hun verslaggeving melding te doen van de impact van Covid op hun bedrijfsvoering.²

Inmiddels is het vergaderseizoen 2022 in volle gang en maken we de balans op van de afgelopen Covid jaren. Hoe anders ziet de wereld er nu uit.

Er is ervaring opgedaan met digitaal vergaderen en hoewel aandeelhouders bij de meeste jaarvergaderingen nu weer fysiek welkom zijn, wordt een aantal *features* uit de vorige jaarvergaderingen (zoals het tevoren stellen van vragen en de keuzemogelijkheid om digitaal deel te nemen en vragen te stellen) vaak vrijwillig ingezet. Bij veel beursvennootschappen zien we dat er ruim(er) dividend wordt uitgekeerd, soms in combinatie met een aandeleninkoopprogramma. Tegelijkertijd verschijnen er echter donkere wolken aan de horizon. Er is een aantal gemeenschappelijke onderwerpen dat nu grote aandacht vraagt. Klimaat staat daarbij met stip op 1, op de voet gevolgd door aandacht voor de toevoer van grondstoffen en halffabrikaten, voor geopolitieke ontwikkelingen, alsmede uiteraard voor de situatie in Oekraïne.

Waar brengt dat ons? Wat is het nieuwe normaal? Duidelijk is dat het nieuwe normaal aan verandering onderhevig is. En dat is prima. We maken de balans op van het verleden en houden hiermee rekening bij het voorbereiden op de toekomst.

Dat geldt ook voor bestuurders. Daarbij valt op dat van hen steeds meer wordt verwacht, ook in de communicatie met de aandeelhouders/leden en andere stakeholders. Op grond van de wet moeten zij weliswaar verantwoording afleggen aan de aandeelhouders-/ledenvergadering over hun handelen in het verleden, maar van

1. Mr. M.A.J. (Manon) Cremers is notaris te Amsterdam en redacteur van dit tijdschrift.

2. Zie bijvoorbeeld ESMA Public Statement on European Common Enforcement Priorities van 28 oktober 2020 en het AFM Rapport In Balans 2020 – De effecten van Covid-19 van 24 november 2020.

bestuurders wordt (veel) meer verwacht. Zo lezen we in het in februari gepubliceerde voorstel voor actualisatie van de Nederlandse Corporate Governance Code dat het bestuur van een beursvennootschap in de daarin genoemde situaties de dialoog moet aangaan met haar aandeelhouders, stakeholders en stemadviseurs. Met betrekking tot de ESG-strategie is bijvoorbeeld opgenomen dat het bestuur een effectieve dialoog met de relevante stakeholders van de vennootschap faciliteert om ervoor te zorgen hun belangen worden meegenomen bij het bepalen van deze strategie van de vennootschap.

Ik ben nu al benieuwd naar de jaarvergaderingen van volgend jaar. Hoe ziet het nieuwe normaal er dan uit? Hopelijk kleuren de straten ook dan oranje en verschijnt langzaamaan de zon achter de donkere wolken die we nu zien.